

ABRAHAMCYCLUS

Tien liederen over het leven van Abraham

Teksten:

Huub Oosterhuis

Muziek:

Antoine Oomen

Uitvoerenden:

Heleen Oomen

mezzosopraan

Mark Walter

bariton

Antoine Oomen

piano

Alex van Heusden

gesproken woord

zondag 21 november 2021, 16.00 uur
Hooglandse kerk, Leiden, Nieuwstraat 20a
toegang vrij

INHOUD

- 1 Lied van Abraham
- 2 Nageslacht
- 3 Lied van Sodom
- 4 Lied van Isaäk
- 5 Lied van Ismaël
- 6 Lied voor Hagar
- 7 Moria
- 8 Die je lief hebt
- 9 Vergeet mij maar
- 10 Sara tot Abraham

1 Lied van Abraham

Tempeltorens hoog oprijzend:
sterrenwachten, derde ogen.
Wirwarstad van blinde muren,
bloemfonteinen, massagraven.

Allen leefden, eeuwenoud,
onwrikbaar zeker, allen stierven;
nieuwe kwamen en verdwenen,
niets van hen zou overblijven.

Blijft alleen het onafzienbaar
lotbeschikkend rad voor ogen,
schaterlachend oogverblindend
zonnewiel, de zonnevader.

Blijft alleen de moedermaalstroom
die ons naamloos meesleurt, allen,
kansloos aan elkaar geketend,
keten van voldongen feiten.

In die schoot werd ik ontvangen,
in die schittering geborgen.
Daar geboren en getogen,
daaruit ben ik uitgebroken.

Om te zien een glimlach verte,
om te gaan een weg van dagen
naar een plaats van nieuwgeboorte
- en geen dag mijn leven zeker.

Tastend naar wie met mij gaande
als een kind mij nagegeven,
als ontelbaar licht van sterren
mij zal richten, mens op aarde.

Die mij schiep uit mijn ellende,
die mij zaait om vrucht te dragen,
die mij roept om niet te vrezen:
mij geschiede naar zijn woord.

2 Nageslacht

Ik moest hem leren kennen in dromen.
In visioenen sprak hij op mij in:
‘Vrees niet, Abram, ik ben jouw schild,
heel groot zal je loon zijn’.
‘Jij, onbekende, wat geef je mij?
Kinderloos ga ik heen’.

Kijk naar de hemel en tel de sterren
als je dat kunt – zo talrijk
zal jouw nageslacht zijn
en aan jouw nageslacht geef ik dit land.

De zon was bijna onder.
Een diepe slaap viel op mij.
Ik dreef in duisternissen weg, in vlammen:
ik zag mijn nakomelingen
in slavernij, vierhonderd jaar –
ik zag hun duizendste geslacht
vernietigd in Sobibor
ik zag rookwolken boven Birkenau –
ik was in dagen die komen.

Kijk naar de hemel en tel de sterren
als je dat kunt – zo talrijk
zal jouw nageslacht zijn
en aan jouw nageslacht geef ik dit land.

3 Lied van Sodom

Sodom, er waren geen vijftig
rechtvaardigen in jou te vinden,
geen veertig, dertig, geen tien.

Je deed het kwaadste kwaad
in de ogen van God – Ik zal
je dreigde de vreemdeling met de dood
verkrachtte hun vrouwen en mannen.

‘Ik zal’ stuurde zijn boden.
Zij keerden je ondersteboven,
je werd een rokende puinhoop.

Enkel Lot en zijn dochters
mochten dat noodlot ontkomen.
Zij voerden hun vader dronken
sliepen met hem, werden zwanger,
oermoeders van grote volken.

Zo geschiedde het voor onze ogen.
Sodom, oliebesmeurde zwaan,
waar ben je heen gevlogen?

4 Lied van Isaäk

Laat ons denken aan eerdere dagen,
aan mensen die toen zijn gegaan
een weg van nachten en dagen
naar een land met een lichtende naam.

Ga jij, zo werd Abram geroepen,
ga jij, uit de ban van de ring.
En hij ging zijn geluk beproeven,
maar hij wist niet waarheen hij ging.

Uit kracht van geloof moest hij leven,
met niets dan de sterren bij nacht.
Een zwerver zonder verleden,
een man zonder nageslacht.

Een dag werd hem Isaäk geboren
uit Sara's onvruchtbare schoot.
Nu was hem toekomst beschoren
tot over de grens van de dood.

Een dag riep de stem hem bij name:
Ga jij, neem je enige zoon
en voer hem met hout beladen
de berg op die Ik je toon.

Zij gingen en hadden geen woorden,
zo gingen die twee met elkaar.
Wie heeft deze weg ons bevolen?
heeft de jongen hem toen gevraagd.

‘Jij bent in zijn handen bevolen.’
Hij leidde hem mee als een lam –
hij droeg het vuur in zijn ene,
het mes in zijn andere hand.

Zo gingen die beiden tezamen,
drie dagen, zo gingen zij voort.
En toen zij ten hoogste kwamen,
wie sprak daar het laatste woord?

Laat ons denken aan komende dagen,
aan wegen door duister gebied.
Een vreemdeling ben ik op aarde,
verberg mij uw aanschijn niet.

5 Lied van Ismaël

Van één vader vele zonen,
voor één aarde niet te veel.
Waarom zou niet elk bewonen
elk zijn plaats in het geheel?
Maar per twee is één de knecht,
zonder plek of enig recht.
Isaak zal oases erven.
Ismaël mag dorsten, sterven.

Ismaël, ontkende broeder,
toen jij de woestijn inging,
uitgestoten met je moeder,
ongewenste vreemdeling –
toen jij daar te sterven lag,
kwam een engel die jou zag,
die je ophielp, staan en gaan deed,
zoals zon de aarde aankleedt.

Ismaël, naar hier gekomen,
dorstend naar dit waterland,
mag verdrinken in onze stromen,
wij staan zwijgend op de kant.
Wie wil gaan tot onze bron,
wie wil staan in onze zon,
zal met lijf en ziel betalen
wat hij droomde hier te halen.

Duurde dit al duizend eeuwen,
heden daagt de toekomst snel –
zelfs ik heb jou horen schreeuwen,
gastknecht, broeder, Ismaël.
Nu nog eenzaam, 's avonds laat,
mompel je voorbij op straat;
eens met kinderen en vrouwen
zal jij hier je woonstee bouwen.

Van één vader dochters, zonen,
van één moeder mensenkind,
zullen wij tezamen wonen,
onder vrijheids nieuw bewind.
En per twee is geen de knecht,
een en ander vinden recht.
Allen maken het voorspoedig,
zonlicht drenkt ons overvloedig.

6 Lied voor Hagar

Moeder van Arabische volken
uitgestoten werd je, woeste woestijn in.
'Laat maar gebeuren'
zei God – Ik zal tot Abraham.
Is hij dan toch een soevereine beschikker
zonder meedogen?

Jij verborg je in struikgewas
om je zoon niet te zien sterven.
Toen zond hij een bode, een bron.
Ismaël overleefde. Je gaf hem
een vrouw uit Egypte, je stamland.

Hoe ben je zelf verder gevaren?
Heb je nog vertroosting gekend,
strelingen, tranen?

7 **Moria**

Nu eens liet hij zich zien
in een rode wolk
een wandelende lichtboom
dan weer
stond hij in de middaghitte
drie man sterk voor mijn ogen.
Ik voelde mij gezocht en ontweken
ik wilde weten
ik riep naar de sterren.
Die zwegen.

Toen beval ik mijzelf:
neem je zoon, je enige, die je liefhebt, Isaäk,
en breng hem ten offer op de berg Moria –
en ik riep naar de sterren:
als je bestaat, jij zwijger in alle talen,
op het moment dat ik mijn hand strek met een mes
roep dan ‘niet doen’ of zoiets.

En het geschiedde, op de derde dag:
ik schikte het brandhout
ik bond hem vast
ik strekte mijn hand met het mes

en hoorde

iets als een stem.

8 Die je lief hebt

Na zijn lichaam over mij heen gebogen
na zijn ogen vlak boven mijn ogen
en de hand met het mes

niets meer.

Een stem? Een ramkreet?
Niet in mijn oren.

Doodstiltes voetstap
doodstille adem
het touw losgebonden
geluidloos.

Opgestaan van het hout
de helling afdalend
wist ik:
nooit meer een oogwenk
een woord tussen ons.

Nooit meer
een vuur dat een vuur is
een brood dat van brood is
een woord dat dit woord is

nooit meer
een god die bestaat.

9 Vergeet mij maar

En het geschiedde dat ik Abraham beproefde:
ik vroeg hem zijn zoon die hij liefhad
te doen opstaan ten offer.
Zoals alle goden in die dagen nog
eerstgeboren zonen eisten ten offer.

Abraham stond op, vroeg in de morgen.
Ik zag ze gaan, samen, die twee.
Wist ik wel wat ik deed?
Toen hij het mes had geheven
zei ik 'laat maar – ik zweer aan mijzelf
omdat je mij je zoon niet hebt geweigerd
dat ik je zegenen zal, zegenen jou,
talrijk maken je nageslacht
als de zandkorrels van de zee'.

Zo staat het geschreven.

Ik werd nog onlangs
'slechter dan de slechtste mens' genoemd.

Abraham gaf zijn toekomst op, zijn zoon
maar hield aan mij vast, bleef mij trouw
zoals een vriend aan een vriend ...

vergeet mij maar

ik was nog niet de god
die ik wil worden.

10 Sara tot Abraham

Waarom heb je me niets gezegd
over je plan met mijn zoon, mijn enige
ook na de daad niet, die niet doorging –
waarom niet door? Ook de jongen,
die nacht in mijn tent, wist het niet.
Daarom ben ik bij je weg, na tachtig jaar.

Je hebt me al eerder verloochend,
gezegd: zij is mijn zuster, niet mijn vrouw.
Je verkocht me als een haremname in Egypte
zo schitterend mooi als ik was
en nog eens, jaren later, liet je me pakken.
God – Ik zal, bevrijder, stuurde je een droom.

Je kocht een meisje voor me in Egypte
een slavinnetje, hoe heette ze ook alweer?
Ach ja, Hagar. Ik onvruchtbare
legde haar in je schoot.
Ze werd zwanger van je, zij wel.
Van toen af keek ze mij minachtend aan.

Jaloezie is een ziekte. Jij nam het
voor me op, liet gebeuren dat ik haar
vernederde, onderdrukte. Zij vluchtte
met kind en al de woestijn in. Daar
verscheen haar een engel
bij de bron van Levende die mij ziet.

Maar zwanger werd ik niet. Drie gevleugelde
mannen kwamen ons bezoeken.
Ik zou zwanger worden, negentig, jij honderd.
Ik lachte: Ja je lacht, maar over een jaar ...
Toen is lachen geboren, Isaäk-hij-lacht.
Hoe is hem het lachen vergaan.

Ik zag de zoon van Hagar, hoe hij lachte.
Ik eiste dat je hem zou onterven.
Daarna ben ik niet meer gezien.
Ver weg van jou woonde ik mijn laatste jaren
in Kiriath Arba, waar nu Hebron is.
Je stond aan mijn graf en huilde.

Vieringen iedere zondag
om 12.00 uur
in de Hooglandse kerk,
Nieuwstraat 20a, Leiden

Rapenburg 100 info@ekkesialeiden.nl
2311 GA Leiden www.ekkesialeiden.nl
071-5134 558

Dit concert is u aangeboden door de Ekklesia Leiden. Wilt u bijdragen in de kosten, dan kunt u de qr-code hiernaast gebruiken.

U kunt ook een gift overmaken op rekening NL66 INGB 0004 8198 29 t.n.v. Vereniging Ekklesia Leiden o.v.v. bijdrage concert.